

GAZETA MUZEALNA

nr 87/październik 2010 r.,
str. I-III

MIESIĘCZNIK MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH

Fryderyk Chopin powraca do wielickiej kopalni

9 października 2010 r. stanowi szczególną datę dla Muzeum Żup Krakowskich. Interesujące wydarzenia kulturalne - w ramach projektu „Solny Nokturn-Wieliczka 2010”, które odbędą się w podziemnej ekspozycji muzeum, przybliżą nam postać wielkiego kompozytora i pianisty Fryderyka Chopina - jego twórczość i epokę, w której żył. Dlaczego właśnie pod ziemią? Chopin bowiem - co jest faktem mało znanym - zwiedzał solne podziemia Wieliczki, pozostawiając nawet swój autograf w Księdze Zwiedzających, opatrzony datą 24 lipca 1829 r.

Dziewiętnastoletni wówczas Fryderyk wraz z grupą przyjaciół zatrzymał się w Krakowie na tydzień, od 23 do 30 lipca 1829 r., w drodze do Wiednia. W trakcie tego pobytu odwiedził nie tylko Kraków, ale także jego okolice - Ojców, Pieskową Skalę - i właśnie Wieliczkę. W listach Chopina z tego okresu nie znajdziemy żadnej wzmianki, dotyczącej „solnej krainy”; jednak wyobrażenie o tym, jakich wrażeń doświadczał zwiedzający kopalnię w pierwszej połowie XIX wieku jeszcze przed zejściem w „piekielną głębię”, dają nam chociażby zapiski Klementyny z Tańskich Hoffmannowej: „ W przyjemnym, z pięciu osób złożonym towarzystwie, otrzymawszy od Dyrekcji górniczej pozwolenie i przewodnika, oświadczywszy nie chcemy iść schodami tylko na linie spuszczać się, poszliśmy do otworu kopalni, miejsca, które na szepotę wygląda; w środku jest otwór w kształcie ogromnej studni, i nim zstępują robotnicy i ciekawki; zajrzawszy w tę ciemną głębinę, którą się ma

przebyć, mimowolny dreszcz przechodzi; pióro podanego zapisania nazwiska swojego w księdze ku temu sporządzonej, drży z lekka w rękę, a długie płócienne koszule, w które oblekają podróżnych dla oszczędzenia sukien, zdają się być przypomnieniem ostatniego śmiertelnego ubioru [...]

Wystawą zatytułowaną „Kopalnia wielicka w epoce Fryderyka Chopina” Muzeum Żup Krakowskich wpisuje się w obchody Roku Chopinowskiego. Oprócz obiektów związanych z kompozytorem, ekspozycja zaprezentuje też wielkoformatowe kopie grafik z I poł. XIX w. Te swoiste „kapsuły czasu” przeniosą nas w romantyczny, czasami groźny, lecz zawsze piękny podziemny świat ówczesnej kopalni soli, stwarzając niepowtarzalną okazję przejścia trasy turystycznej sprzed prawie 200 lat.

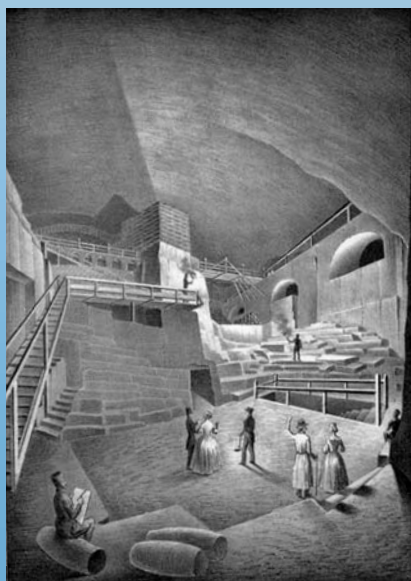
Otwarcie wystawy zostanie poprzedzone odsłonięciem pomnika Fryderyka Chopina autorstwa prof. Bronisława Chromego - wybitnego polskiego rzeźbiarza, medaliera, malarza i rysownika. Nadmienić należy, że będzie to jedyny w Polsce pomnik Chopina, który będzie można zobaczyć na głębokości 135 m.

Przedstawienie postaci Chopina nie byłoby pełne bez okazji wystuchania muzyki związanej z kompozytorem. Swoistym zwieńczeniem cyklu chopinowskich wydarzeń kulturalnych będzie koncert zatytułowany „Chopin symfoniczny”. Specjalnie na tą okazję trzech muzyków z Polski, Francji i Wielkiej Brytanii skomponowało utwory, inspirowane muzyką tego genialnego artysty. Koncert odbędzie się w komorze „Warszawa”.

Muzeum Żup Krakowskich serdecznie zaprasza!
Krzysztof Kozłowski

Organizatorzy projektu - Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka, Kopalnia Soli „Wieliczka” i Polskie Towarzystwo Strausowskie

Projekt dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i realizowany przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego

BARWNY ŚWIAT WNETRZA SKAŁ

Geoda ametystowo-kwarcowo-agatowa. Pozostałość gazowego „bąbla” uwiecznionego w skale wulkanicznej. Prowincja Minas Gerais, Brazylia. Zbiory Janusza Gradowskiego. Fot. W. Kuc

Brzmi to może banalnie, ale żyjemy w otoczeniu skał. Są one skomplikowaną mieszaniną pierwiastków, które najczęściej występują w związkach chemicznych. Pierwiastki i ich związki tworzą struktury krystaliczne którymi są minerały. Zatem skały są zbudowane z minerałów, natomiast ich specyficzny wygląd związany jest w dużym stopniu z formami skupień tych ostatnich.

Wystawa *Barwy skalnych wnętrz – sekrecje mineralne*, której otwarcie nastąpi 22.10. w Zamku Żupnym w Wieliczce nawiązuje do form skupień mineralnych ukrytych zwykle we wnętrzu skał. W pustkach, pęknięciach i szczelinach skalnych rozwijają się niekiedy mineralizacje zwane sekrecjami. Ich wspólną cechą jest narastanie minerałów od ścian pustek do wnętrza. Stanowią zatem przeciwieństwo kongrecji, które rozrastają się w kierunku przeciwnym. Jednak wspólną cechą zarówno sekrecji jak i kongrecji jest pewna autonomia składu mineralnego wobec otaczającej skały.

Ekspozycja stanowi kontynuację cyklu „Skarby Ziemi” – wieloletniej już propozycji Muzeum Żup Krakowskich. W przeszłości bowiem prezentowano już przykłady tych cennych, naturalnych bogactw Ziemi. W ekspozycji „Świat minerałów” starano się wydobyć oryginalność i urodę pojedynczych okazów. Jednak nie tylko same minerały, ale także formy ich skupień przykuwają uwagę swym pięknem.

Geody stanowią rodzaj klasyka w kolekcjo-

nerskim żargonie. Najoryginalniejsze, największe najbardziej znane pochodzą z Urugwaju oraz Brazylii. Na wystawie prezentowane są egzemplarze w kilku odmianach i raczej mniejszej wielkości. Najczęściej spotykane są z pięknymi powłokami krystalicznej odmiany kwarcu – ametystu oraz agatowe. Genetycznie związane są z wylewami magmowymi.

Mineralnym „owocem” podobnych wylewów magmowych w okolicach Krakowa są geody ametystowo-kwarcowe spod Krzeszowic. Dwa dużych rozmiarów okazy prezentowane na wystawie stanowią rzadkość.

Kolejnym reprezentantem geod są agaty. Pokazano okazy w większości zebrane w Polsce. Śmiało można powiedzieć, że nie ma drugiego minerału, w którego skupieniach przyroda wyraziłaby tak niezwykle bogactwo barw i kształtów. Nie znajdziemy dwóch identycznych wzorów. Inna rzecz, że aby wydobyć ich walory, geody należy rozcinać i polerować. Ekspozycja prezentuje też agaty z największej w Polsce kolekcji posła dr Jana Rzymelki. Pokazano je w trzech zestawach tematycznych:

Naturalne barwy agatów polskich, malowana ręką przyrody 270 mln lat temu,

Agaty polskie kurioza (oryginalności) na przykładzie agatofiz porfirowych z Nowego Kościoła,

Odmiany i typy morfologiczne agatów polskich na przykładzie agatofiz porfirowych z Nowego Kościoła.

Osobną grupę stanowią mniejszych rozmia-

rów agaty z okolic Krzeszowic. Może nie dorównują subtelnością wzorów tym z Dolnego Śląska, ale zebrane są tuż „za miedzą”, co daje szansę odnajdywania ich podczas weekendowych wycieczek za miasto. Ta część ekspozycji pochodzi z kolekcji Andrzeja Bezkorowajnego.

Na wystawie zgromadzono geody różnego rodzaju. Najczęściej są to mineralizacje odmian krzemionki - kwarcu. Geody są w stanie tzw. surowym, czyli rozbite, lub odpowiednio przygotowane przez rozcięcie. Niektóre egzemplarze po rozdeleniu zaprezentowano w komplecie.

Skupienia w pustkach skalnych o charakterze geod lub szczelin – tzw. druz dotyczą prawie wszystkich minerałów. Większość okazów geod „surowych” pochodzi z kolekcji Jacka Szczerby. Zapewne z każdym z nich łączy się osobne wspomnienie emocji związanych z odślanianiem ich wnętrza, niekiedy podczas odległych wypraw zagranicznych.

Oryginalnym przyciągającym uwagę odbiorców okazem jest niewątpliwie mega - druza o genezie krasowo – tektonicznej z kryształami halitu popularnie zwana Grotami Kryształowymi. Ekspozycja prezentuje w przystępny sposób układ podziemnych pustek (niestety przed laty częściowo przebudowany robotami górniczymi) zilustrowany ich ciekawymi fotografiami.

Serdecznie zapraszamy. Ekspozycja będzie czynna od 22.10 do 04.12.

Witold Kuc

Niepowtarzalna radość tworzenia

2 września 2010 r. Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka przy współpracy Fundacji Sztuki Osób Niepełnosprawnych w Krakowie już po raz XII zorganizowało plener malarski pod hasłem „Śladami Jana Pawła II w Małopolsce”. Impreza zgromadziła 52 uczestników, przybyłych z całego kraju, a także z zagranicy. Prof. Antoni Jodłowski – dyrektor Muzeum w towarzystwie prezes Fundacji Heleny Maślany powitał ciepło twórców w Sali Gotyckiej Zamku Żupnego, którzy po krótkiej oficjalnej inauguracji z entuzjazmem zajęli się kreacją swoich wizji artystycznych, zgodnych z tematem wiodącym pleneru. W Wieliczce inspiracją stał się głównie pomnik Ojca Świętego Jana Pawła II oraz kościół parafialny. Po kilkugodzinnej pracy w górniczym mieście grupa artystów niepełnosprawnych pojechała do Niegowici, wabiącej ciszą i spokojem, w której cały czas żyją wspomnienia o wielkim Polaku.

Bo to właśnie tu kapłaństwo choć krótkie – trwające jeden rok – było ważnym okresem w życiu Jana Pawła II. Innym znaczącym miejscem będącym świetną inspiracją dla uczestników pleneru było rodzinne miasto papieża – Wadowice.

Artyści zwiedzili „Dom Rodzinny Jana Pawła II oraz bazylikę Ofiarowania Najświętszej Marii Panny – tak ściśle związanej z dzieciństwem i młodością Jana Pawła II. To przede wszystkim te obiekty, wzbudziły zainteresowanie twórców niepełnosprawnych. Następnym etapem była Kalwaria Zebrzydowska, gdzie Ojciec Święty pielgrzymował tu jako mały chłopiec wraz ze swoim ojcem z pobliskich Wadowic, a potem z Krakowa i Watykanu. Dlatego i tu nie brakowało wrażeń wartych utrwalenia.

Ostatnim etapem śladami Ojca Świętego w trzecim

dniu pleneru były Łagiewniki, gdzie znajduje się dwuposiłkowa elipsoidalna bazylika, którą w 2002 roku konsekrował Jan Paweł II podczas ostatniej swojej pielgrzymki do Polski. Dlatego też organizatorzy pleneru wybrali to miejsce jako ostatnie na drodze śladami Ojca Świętego w Małopolsce.

XII Międzynarodowy Plener Artystów Niepełnosprawnych uważamy za bardzo udany, gdyż dał uczestnikom ogromną radość tworzenia. Nieomal naocznie można było się przekonać o ich fascynacji obiektami związanymi z osobą naszego papieża. Niektórzy z nich po raz pierwszy mogli je oglądać i przenosić swe impresje na papier. Na końcowe efekty artystycznego trudu trzeba poczekać do 19 listopada 2010 r., ponieważ właśnie wtedy prace powstałe podczas tegorocznego pleneru, będzie można zobaczyć na wystawie w podziemnej ekspozycji Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. To kulturalne przedsięwzięcie można było zrealizować dzięki wsparciu finansowemu Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie oraz Bankowi PEKAO SA.

Barbara Tworzydło

Wydarzenia kulturalne październik 2010 r.

ZAMEK ŻUPNY

otwarty w godz. 9.00 – 15.00, codziennie z wyjątkiem poniedziałków i niedziel.

Wystawa stała „Solniczki – małe arcydzieła sztuki”

Nowa i największa w Polsce ekspozycja prezentuje wiele nowych, cennych, o wyjątkowych i pięknych kształtach, misternie wykonanych solniczek.

Tylko do 9 października

wystawa „Tajemnice Rynku Górnego w Wieliczce”

do 30 października

wystawa „Oczarowani zamkami”

20 października, godz. 17.00

Spotkanie muzealne „Sala balowa w komorze Łętów” -

22 października – 4 grudnia

Wystawa „Barwy skalnych wnętrz – sekrety mineralne”

Wystawa z cyklu Skarby Ziemi - zaprezentuje oryginalne skupienia minerałów tworzących tzw. sekrety, druzy, geody głównie kwarcu i jego pochodnych.

Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka

Kopalnia Soli „Wieliczka”

Polskie Towarzystwo Strausowskie

zapraszają

na koncert CHOPIN SYMFONICZNY

w wykonaniu Orkiestry Strausowskiej OBLIGATO

9 października 2010 r. o godz. 19.00

w komorze „Warszawa” w kopalni soli

Ostatni koncert w ramach projektu SOLNY NOKTURN a w nim prawykonanie utworów specjalnie dla niego komponowanych przez twórców z Polski, Anglii i Francji.

Bilety w cenie 30 zł do nabycia w Biurze Obsługi Turystów Muzeum k/ szybu Daniłowicza

Piękno polskich zamków

10 września o godz. 12.00 w Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka ogłoszono wyniki I Międzynarodowego Konkursu „Oczarowani Zamkami”. Najciekawsze i najbardziej prace zaprezentowano na wystawie zainaugurowanej w tym samym dniu w Zamku Żupnym

Warto wspomnieć, iż w sumie przysłało aż 664 prac z Polski (m.in. z Malborka, Książa, Kwidzyna, Lublina, Nowego Wiśnicza, Rzeszowa) oraz Litwy, Łotwy i Holandii, w których pojawiły się zamki z ponad 70 miejsc. Przyznano 9 nagród i 9 wyróżnień. Tak wielki odzew stanowi wielką radość dla organizatorów. Cieszy też fakt, że młodzi ludzie tak bardzo interesują się przeszłością swoich miejscowości, której dziś widocznym śladem są zachowane zamki. Czy zamki mogą oczarować? Na pewno tak. Choć dopiero przy okazji takich wydarzeń zaczynamy zgłębiać historię i zwracamy uwagę na piękno i tajemnice tkwiące w tych fascynujących budowlach. Jedno jest pewne - osoby, które uczestniczyły w konkursie na pewno nie przejdą obo-

jętnie obok żadnego zamku. Zamki urzekają, przyciągają, imponują, nadają charakter i urok wielu miejscom, a często stanowią o ich istocie. Dzięki zamkom właśnie, wiele miejscowości staje się znanych i lubianych przez turystów.

Jakie są nadesłane prace? Bardzo różnorodne od dopracowanych w detalach misternych dzieł, po poetyckie prawie abstrakcyjne przedstawienia. Od przesyconych kolorem po stonowane i ciemne. Wykonane w technice: akwareli, pastel, linorytu, grafiki, na tkaninie. Z pewnością wszystkie prace były rezultatem głębokich przeżyć, które są warunkiem każdego aktu twórczego.

Do organizowania tego konkursu zainspirował wielicki Zamek Żupny, budowla o tyle nietypowa, że stanowiła przez 700 lat siedzibę zarządu saliny. Obecnie mieści się tu Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Zamek jest więc odpowiednim miejscem do prezentacji prac tych młodych artystów.

Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka składa podziękowania uczestnikom konkursu oraz ich opiekunom za aktywne zaangażowanie w projekt, czego efektem są nadesłane prace. Niech więc i Państwa oczarują zamki! zarówno te na wystawie „Oczarowani zamkami” jak i prawdziwy Zamek Żupny w Wieliczce. Serdecznie zapraszamy do zwiedzania wystawy w dniach 10 września do 30 października 2010 r.

Piotr Chwałba

Patronat: TVP Kraków, Dziennik Polski, Radio Kraków

Partner: Lajkonik

MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH WIELICZKA

ul. Zamkowa 8, 32-020 Wieliczka

tel. (012) 289 16 00, fax 278 30 28,

promocja@muzeum.wieliczka.pl

www.muzeum.wieliczka.pl

Redaktor naczelny: prof. dr hab. A. Jodłowski

Redakcja: E. Bednarowska-Guzik, M. Piera

Opracowanie graficzne: E. Giżycka

Zdjęcia: A. Grzybowski, L. Kostuś